

Vedno bližje splošni vojski.

Upanje, da se splošna balkanska vojska končno vendar-le prepreči, je izginilo. Dne 13. t. m. so Bolgarska, Srbska in Grška dale vevlastim v roke avstrijskih in ruskih poslanikov odgovor, v katerem se zahvaljujejo za njihovo posredovanje, katero smatrajo za nezadostno, in zato se bodo same obrnile na Turčijo. Zahtevajo namreč od Turčije med drugim, da se vsem evropskim in turškim vilajetom dovoli popolna samouprava pod vodstvom belgijskih in švicarskih guvernerjev. Turčija naj dovoli, da si narodi brez razlike vere in jezika prosto volijo svoje poslance v pokrajinske zbornice. Obenem se zahteva tudi svobodno šolstvo, nepristranska žandarmerija, evropsko nadzorstvo vseh teh reform, ki jih mora izvršiti Turčija v šestih mesecih. V dokaz svoje dobre volje naj Turčija takoj prekliče mobilizacijo svojega vojaštva. Če do srede ne pride zadovoljiv odgovor Turčije, Zofijo, bodo začele govoriti bolgarske puške. Ker Turčija ne bo privolila v zahteve balkanskih držav, je začetek vojske pričakovati vsak dan.

Prijetelji južnih Slovanov.

Na Ruskem je javno mnenje popolnoma na strani balkanskih narodov. Rusko ljudstvo želi, da se balkanskim Slovanom pomaga v boju zoper Turčino. Vladni krogi še sicer pa zupaj omahujejo, toda kadar bo pravi trenutek, videli bomo gotovo tudi rusko diplomacijo in rusko orožje v službi balkanskih bori-teljev. Kar se tiče Avstrije, želimo vsi severni in južni Slovani svojim bratom znago pad Turkom. Nemci seveda niso tako navdušeni, oni so sami nemško govoreči Turki, ki tlačijo druge narode, zato je tudi njih srce na strani Turčinov. Istotako Madžari.

Vlada je dosedaj tako previdno postopala, da ni žalila v nobenem oziru balkanskih narodov. Saj je tudi težko, da bi katoliška Avstrija marširala ob strani nevernih Turkov. Edino pravilno pa bi bilo, ako bi se naša vlada javno in odkrito postavila ob strani Bolgarov, Srbov in Črnogorcev ter jim v njihovem boju za svobodo njih bratov pomagala. Srca Jugoslovani bi potem gorela za Avstrijo! Kakor hitro bi se pa naša vlada postavila za Turke in nasprotovala krščanskim narodom, bi gotovo Rusija nastopila proti nam. Ob meji že zbira svoje vojske. In nam se ni zaneseti na pomoč od Nemčije. Verjamemo, da bo nam Nemčija stala toliko časa ob strani, dokler je treba rabiti samo besede, a ko bi morale pokati puške, takrat bo Nemčija odstopila. Z Rusijo se ne bo hotela vojskovati, kajti Nemčija izvaža v Rusijo za 2 milijardi blaga. S takim odjemalcem si je treba biti dober. Nemčija pa tudi ne mara izgubiti naklonjenosti na Balkanu niti pri Slovanih niti pri Turki. Francozi in Angleži so bolj ob turški strani, Italijani pa Skilijo po Albaniji, zato ne marajo ne Turčije ne balkanskih držav. Avstrija stori torej najboljšo, ako se potegne z drugimi vred za osvoboditev teptanih narodov v Turčiji, kajti v tem slučaju tudi z najbližnjimi sosedi ne bo prišla v nasprotje.

Mobilizacija balkanskih krščanskih držav.

Povsod se je mobilizacija drugače izvedla. Najpriprostejše so jo izvedli Črnogorci. Pisarili niso veliko, marveč so kar odposlanci vlade razglasili po črnogorskih vaseh in selih vojsko. Črnogorec je vzel nato puško in handžar, veliki revolver in bodalce, pa hitel k svoji stotnji. Uniform Črnogorci nimajo. Domačije sedaj čuvajo žene, ker so vsi Črnogorci vojak. V Srbiji, ki je petkrat večja kot Črna gora, ni šlo tako hitro. Sodelovati so morale tudi železnice, a tudi na srbsko armado je pogled slikovit. Poleg 20letnega mladeniča stoji sivolasni starček, uniformirana tudi ni vsa srbska armada. Prvi del srbske armade nosi novo dobo, sive uniforme, drugi starejšo, modro obleko, tretji del je pa dobil le vojaške čepice, puške in bajonete. Najboljše je v novem smislu opremljena bolgarska armada. Aktivni vojaki in rezervisti do 42. leta so vsi oblečeni v nove uniforme. Starejši letnikov v Bolgariji še niso poklicali pod orožje. Po vseh poročilih je duh v armadah krščanskih balkanskih držav dober. Vojaki smatrajo nameravano vojsko za sveto stvar, ker gre za to, da osvobodijo krščanske narode.

Balkanski prostovoljci.

Da vlada med balkanskimi narodi res pravo navdušenje za vojsko, priča dejstvo, da se med Srbi, Bolgari in Grki dan za dnevom oglašajo mnogi prostovoljci. Ki, a koravno niso podvrženi vojaški dolžnosti, se hočejo z orožjem v roki boriti za domovino in svoje teptane brate v Turčiji. Dozdaj se je javilo največ prostovoljcev v Srbiji. Listi poročajo, da znaša število srbskih prostovoljcev že okrog 30.000. V Beogradu posluje sedaj posebna komisija, ki sprejema prostovoljce in jih razvršča. Dne 10. oktobra je prišel iz srbske vasi Bljedo sivolasni starček 72ih let, ki se je od leta 1876—1878 udeleževal bojev proti Turkom in tako dolgo prosil, da se ga je sprejelo med prostovoljce. Posebno mnogo pa se oglašajo mladeničev. — Iz Novega Jorka je odpotovalo, kakor poročajo listi, 25.000 grških rezervnikov v domovino, da se udeležijo vojske. — V Moskvi na Ruskem se je zbralo 20 tisoč ruskih prostovoljcev, ki so že oboroženi in so odpotovali na Balkan. — Kakor med Slovani, tako se je tudi mnogo Turkov prostovoljno oglasilo za vstop v vojsko. Po celi Turčiji so se izdali oklici, ki pozivajo, naj se moški, ki niso podvrženi vojaški službi, prostovoljno oglašajo za vojsko.

Dekle kot vojak.

Med Srbi ni nikaka redkost, da so tudi ženske bojevitke, kadar je treba čuvati domovino. Mnogo je

Srbkinj, ki so izvežbane v streljanju in znano je, da se jih je poslednje dni zlasti mnogo javilo, da bodo bolniške streljane na bojnem polju. Lep vzgled domoljuba pa je nudilo pretekle dni v Belem gradu 22letno dekle Ljubica Jovanović, sirota brez staršev. Kakor hitro je bila proglašena mobilizacija, je popustila vse ter odšla k vojaškim poveljstvom z zahtevo, naj se jo sprejme v vojske, da ide s puško v roki med prvimi v boj. Seveda so jo odbili. Bila je tudi na dvoru ter zahtevala, naj se jo pusti h kralju in vojnemu ministru. Ko pa je bila povsod odbita, je odšla v „Narodno Odbrano“ ter prosila, naj se jo sprejme med prostovoljce, in sicer v prve vrste. Nekoliko dni so jo odklanjali, ker pa le ni odnehal, so ugodili njeni želji. Dekle si je odrezalo lase, vzelo puško in vso opremo ter je vstopila v četo prostovoljcev, ki bo šla prva v boj, ko bo treba.

Kraljevič Marko.

Največji junak v hrvaških in srbskih pravljicah, ki pripovedujejo o bojih s Turki, je bil kraljevič Marko. Pravljice o kraljeviču Marku se naslanjajo na zgodovinsko osebo Marka, sina kralja Vukašina, ki je umrl v nesrečni bitki ob Marici leta 1371. V zgodovini ni imel kraljevič Marko nobenega odločilnega pomena za usodo srbskega naroda, vendar si je ustvaril narod na njem največjega junaka. Marko je bil osebno hraber, pogumen, drzen junak, a obenem človek zelo plemenitega in usmiljenega srca. Narod je z žalostjo gledal, kako so se njegovi voditelji borili večkrat samo za osebno korist, a ne za korist celega naroda; zato si je v kraljeviču Marku ustvaril junaka po svojem srcu, ki je sirote povsod ščitil in jim pomagal, ki je bil brat svojim bratom.

V Slavoniji kažejo breg kraljeviča Marka. Narodna pravljica pripoveduje, da je tamkaj kraljevič Marko oral. A za opanke se mu je nabralo vse polno zemlje. Tedaj si kraljevič Marko otrese z opank zemljo, in postal je oni breg kraljeviča Marka.

Ze mlademu Marku je podarila dobra vila konja Šarca, ki ga je spremljal na vseh bojnih pohodih in ki je bil najzvestejši Markov spremljevalec. Narodna pesem na vse mogoče načine slavi tudi konja Šarca. Šarec ide kakor gorska vila, brzo ide, daleč se odmiče. Šarec sluti nesrečo že naprej in Marko pravi: Glej, kako je blisk razljudil Šarca, in ljubi Bog zna, da ne boše dobro. Kraljevič Marko odseka Turku glavo, pa jo vrže Šarcu v zobnico, da odnese v Carigrad jo beli. Svojemu Šarcu kupuje Marko vino kakor sebi. Krčmarici Mari zakliče: Daj mi Šarcu dva dukata vina! Njemu Mara vina donosila, on ga daje svemu konju Šarcu.

Ko se je bližala kraljeviču Marku smrt, začel je Šarec solze točiti. In vila pove kraljeviču, da se mu bliža smrt. Pa povadi kraljevič Marko, pa povadi sablju od pojasa, in on dodje do konja Šarina, sabljom Šarcu odsiječe glavo, da mu Šarac Turkom ne dopadne. A kad Marko posiječe Šarca, Šarca konja svoga ukopao. In nato tudi Marko — se prekriža, sede se na zemljo, samur — kalpak na oči potegne, vleže se in nikdar več ne vstane. Narodna pesem poje, da ga je nadduhovnik Vaso našel ter ga po morju odpeljal na Sveto Goro, kjer ga je pokopal sredi bele cerkve Vilindara, tamkaj starec je pokopal Marka, in znamenja ni postavil zraven, da se ne izve za Marka, da sovrag se ne mašuje.

Kako se Srbi pozdravljajo.

Kot znak navdušenja, ki vlada v Srbiji za vojno, je gotovo tudi pozdrav: „Do vidjenja na Kosovu!“ — s katerim se pozdravljajo na ulicah, v gostilnah in kavarnah vsi, kateri mislijo, da so za puško. Pod imenom Kosovo se meni Kosovo polje, kjer so bili leta 1389 Srbi tako tepeni, da še sedaj vsak Srb sanja, kako bi se maševal nad Turkom za Kosovo polje.

Sege bolgarskega in srbskega naroda.

Bolgari, Srbi in Črnogorci pripadajo po svoji ogromni večini k iztočni gršno-pravoslavni cerkvi. Rimskih katolikov ni mnogo med njimi, vendar je bolgarski narod zelo naklonjen rimski cerkvi, dočim vlada med Srbi precejšnja napetost proti katolikom. Bolgari in Srbi molijo Boga po krščanski navadi vsak dan 3krat: zjutraj, ko vstanejo, opoldne in zvečer.

Bolgari imajo trdno vero v Boga, na katerega zaupajo zmirom in v vsakem slučaju, v veselju in žalosti. Preživeli so bridke čase in v teh se je vera v Boga globoko ukoreninila. Med mnogimi slučajji, ki kažejo, kako rad misli Bolgar na Boga, naj navedemo le dva. Ako nese v mesto kaj na prodaj, „kar je Bog dal, da je vzraslo“, ali „kar so z božjo pomočjo pridelali“, prekriža se trikrat, ko stopi prek domačega praga; a ko pride na trg, kjer odloži svoj tovor, stori zopet znamenje križa in izpregovori: „Bog mi pomoz!“ Postov imajo Bolgari po svoji veri veliko več, kakor katoličani, pa jih tudi strogo drže. Ob velikih postih se ves čas vzdrže ne samo mesa, ampak tudi sira, mleka, jajec in poslednje dni celo rib in olja; jedo skoro samo kruh in sočivje.

Srbi ne molijo vsi enako. Katero molitev kdo zna, to moli šepetajoč, samo starešina sme moliti malo glasneje, da se razume. Tako moli mati za sina, da bo prišel živ, zdrav in srečen iz vojske, sestra za brata, ako je šel na vojsko, da se vrne zdrav itd. Drugi zopet dostavljajo: „Da se strahom poklonimo in pomolimo Gospodu Bogu in Bogorodnici, sladkemu Kristusu in češčenemu križu“. Na dan pred nedeljo ali prazniki prižgejo voščeno svečo in jo pritisnejo na zid, starešina pa vzame ogenj in kadila ter pokadi najprej svečo in podobno, potem pa se pokade vsi

zaporedoma in molijo pred svečo. Pri vsem tem Srb navadno govori: „Bože pomoz!“ Kadar se vsega za mizo, se prekriža, ko pa vstane, pa navadno reče: „Bog naj pomozhe in naj nam tekne!“ Kadar gre Srb spat, kadar sede na konja, ko kihne ali najsibodi pri kakršnemkoli delu, takrat samo reče: „Bože pomoz!“ pa se prekriža. Kadar je žejen ali če zdehne, reče: „Bože milostivi ti pomoz!“ ali: „Živa Bogorodnica, ti pomoz!“ Kadar kako željo razodene, pravi: „Ako Bog da“, ali „ako Bog da zdravje“. Posebno lepo in ginljivo je slovo srbske matere od sina ali moža, ki odhaja na vojsko. Najprvo ga poljubi na čelo, usta in srčno stran prsi, potem roke in noge ter govori zraven: „V vojski za domovino naj te vodi zdrava pamet, dobra beseda, ljubav do domovine in vere, krepke roke, da boš sekal z mečem po bežečem sovragu. Čuva naj te Krist in Bogorodnica.“ Jokanja ob slovesu ni konca ne kraja. Mati ali žena da odhajajočemu križec z leskovega lesa, katerega si obesi na prsi. Ta križec baje odvrne sovražnikove krogel.

Nekaj neznanih imen.

„Sandžak Novi pazar“ je deželica med Bosno, Srbijo, Črno goro in Albanijo. „Sandžak“ pomeni po turško „zastava“; „Novi pazar“ pa „Novi trg“. Tudi glavno mesto te deželice se imenuje „Novi pazar“. — „Vilajet“ pomeni po naše „uprava“, „upravni okraj“, „pokrajina“, katero opravlja poseben „vali“ ali po naše „oskrbnik“, „upravnik“. Valija nastavi turški sultan. „Raja“ pomeni po turško „čreda na paši“. Turki zovejo „raja“ vse nemohamedanske prebivalce, katere je ošabni Turek smatral za sužnje, robe, za čredo, da celo za manj vredno, nego živino. „Kula“ je mala vojaška utrdba ali strelnica. „Gjaur“, izgovori „džaur“, pravi Turek vsakemu nemohamedanu. Beseda pomeni po naše „brezverec“; ker Turki vsakega, ki ni mohamedanske vere, imajo za brezverca ter ga smrtno sovražijo in preganjajo kot psa, se ta beseda v tem sramotilnem smislu rabi o kristjanah.

Turška trdnjava Tuzi se je dne 15. oktobra dopoldne udala Črnogorcem. Mesto imajo Črnogorci v rokah. 5000 Turkov je vjetih. Črnogorci so dobili v trdnjavi večje število topov, 8 strojnih pušk, 7000 vojaških pušk, mnogo konjev, 800 šotorov in živeža za 10 dni.

Turčija nastopa. — Odločilo se je. Vojska sedaj neizogibna.

Turčija je v torek, dne 15. oktobra sklenila mir z Italijani in tako dobila proste roke nasproti balkanskim državam. To je tudi takoj pokazala.

Se isti dan, dne 15. oktobra je ministrski svet v Carigradu sklenil, da takoj brzjavno odpokliče svoje poslanike iz Zofije, Beograda in Aten z vsem poslaniškim osebjem.

Ministrski svet je trajal 10 ur. Zelo razjarjeni so bili ministri nad odgovorom Bolgarije, ki so ga imenovali skrajno drznega. Bolgariji se sploh ne bo več odgovorilo, razven z orožjem.

S tem, da so poslaništva odpoklicana, je nastalo vojno stanje. Bržkone bodo že v sredo dne 16. oktobra začele pokati puške na vseh koncih in krajih. Vojska na Balkanu se začne na celi črti.

Politični ogled.

— Državni zbor je sklican za dne 22. oktobra k zopetnemu zasedanju. Na dnevnem redu prve seje je postava, kako se brani proti nalezljivim boleznim in postavi predlog o zadrukah. Toda, ako bodo opozicionalne stranke zahtevale, da se mora tudi za proračun za leto 1913, katerega bode vlada dne 22. t. m. predložila zbornici, vršiti prvo branje, potem se bode takoj po dokončanem sklepanju o postavi zoper nalezljive bolezni vršilo prvo branje proračuna.

— Stajerski deželni zbor. Nemški in slovenski liberalni listi poročajo, da so se te dni posvetovali nemško-nacionalni poslanci glede delamoznosti stajerskega deželnega zbora. Sklepi nemških nacionalcev so baje taki, da stajerski deželni zbor ne bo sklican, vsled česar se računa, da ga bo vlada razpustila. Vidi se torej iz tega, da nemško-nacionalni poslanci s svojo nestrpnostjo še vedno ovirajo delovanje deželnega zbora in da stajersčijanci vodijo ljudi na napačno sled, ako zyraščajo krivdo na slovenske poslance. Slovencem pravice in deželni zbor bo deloval.

— Hrvaško-slovenski poslanci imajo dne 20. septembra v Ljubljani skupno zborovanje, nekak hrvaško-slovenski tabor. Nanj pridejo vsi poslanci Vse slovenske ljudske stranke, potem pravaški poslanci iz Istre, Dalmacije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine. Skleniti hočejo, da bodo skupno z zedinjenimi močmi branili pravice in čast hrvaško-slovenske domovine. Kakor so se nekda Hrvati in Slovenci ramo ob ramo borili proti svojim dušmaninom Turkom, tako se hočejo tudi v sedanjem času združiti, da zajedno odbijejo sovražne napade. In teh je dovolj od vseh strani. Vlada nam pošilja na jug Nemce in Madžare, namesto da bi dajala domačinom kruh in službe. Ti tujci nimajo smisla za potrebe našega ljudstva, zato pa

tudi hrvaško-slovensko ljudstvo s sedanjim vladnim načinom ni zadovoljno. Za voditelja združenih Hrvatov in Slovencev sta se pri posvetovanju, ki se je vršilo pretekli teden na Dunaju, izvolila dr. Šusteršič in dr. Mile Starčević. Vse slovensko ljudstvo z veseljem pozdravlja edinstvo med Hrvati in Slovenci in upa, da bo skupen boj donesel hrvaško-slovenskemu narodu lepih uspehov.

— **Delegacije.** V petkovi seji avstrijske delegacije je pravaški delegat Spinčić kot poročevalec pri bosanskem proračunu povdal, da bi imela Avstrija na Balkanu trdnjša tla, če bi se bolj upoštevale pravične želje Jugoslovjanov. Nemški delegat Marekhl pa se je obregnil ob ustanovitve skupne hrvaško-slovenske stranke prava, češ, da je program te stranke nevaren državi in nemškemu narodu. Marekhl menda želi, da bi se tudi na Slovane v Avstriji poslal kak Čuvaj, ker nemškemu celjskemu poslancu se zdi to neodpušno, da se slovenski in hrvaški državni poslanci zavzemajo za Hrvate, ki jih tlačijo Madžari. Voditelj Slovencev, delegat dr. Šusteršič, je Marekhla krepko zavrnil in je obžaloval, da razne oblasti nastopajo zoper svobodno gibanje cesarju in domovini zvestih Slovencev in Hrvatov v naši državi. Dne 14. in 15. t. m. se je v delegaciji nadaljevala razprava o zahtevah naše vojne uprave. Kakor znano, zahteva vojno ministrstvo izredno 205 milijonov kron za vojaške potrebe. Tudi ogrska delegacija je razpravljala v zadnjih sejah o novih zahtevah vojne uprave. Odobrila je novo posojilo za vojne svrhe. Dne 14. t. m. se je vršil na dvoru skupen obed za delegate, katerega se je udeležil tudi cesar in se prav prijazno pogovarjal z nekaterimi delegati.

— **Nova nemška stranka.** Štajerski nemški drž. in deželni poslanec Einspinner je ustanovil novo stranko, ki jo imenujejo mladonemško stranko. K njej je pristopilo že čez 10 državnih poslancev iz alpskih dežel, toda nobeden ne še iz češko-nemških krajev. Zato nekateri menijo, da si bodo prej ali slej alpski mladonemški in češko-nemški poslanci v laseh. Stranka je meščkanska stranka in ne bo kmetom prijazna. K stranki so pristopili že tudi Marekhl, Ornig, dr. Negri in Langer, katere štajersko-jugoslovnsko glasilo tako rado ob vsaki priliki pohvali.

— **Italija in Turčija** sta v torek, dne 15. oktobra, sklenili v švicarskem kraju Uš mir radi Tripolitanijske. Turčija bo mirno trpela, da se Tripolitanijska in Cirenajka razglasita za italijansko last. Turško vojaštvo se umakne in Arabce bo turška vlada pozvala, da mirujejo. Ko bo Turčija vse to izpolnila, vrne Italija Turkom one otoke, ki jih je tekom vojske zasedla. Turčija dobi od Italije za oropane dežele odškodnino v denarju. V verskem oziru ostane carigradski sultan še nadalje kalif (vrhovni poglavar) vseh mohamedancev v izgubljenih deželah. Velikega pomena je sklenjeni mir za Balkan. Sedaj ima Turčija popolnoma proste roke napram balkanskim državam.

Zadnja nedelja v Mariboru

Preteklo nedeljo, dne 13. t. m., smo obhajali v Mariboru dva občna zbora in eno veselico. Svoje občne zbornice sta imela narodno-obrambno društvo Slovenska Straža in Zveza vseh nepolitičnih društev, ki so včlanjena v Slovenske krščansko-socialne zveze po različnih pokrajinah. Veselica pa je veljala našemu velikemu Slomšku.

Slov. Straža.

Najprej se je vršil občni zbor Slovenske Straže, katerega so se udeležili tudi državni, oziroma deželni poslanci Jarc, dr. Krek, dr. Korošec, Ozmeč, Meško, Pišek in Brenčič.

Poročali so o delovanju Slovenske Straže predsednik Jarc, tajnik Štefe in blagajnik Volta. Imenom mariborske podružnice Slovenske Straže je v iskrenih besedah pozdravil občni zbor njen predsednik dr. Leskovar, imenom katoliško-narodnega dijaštva pa dr. Ogrizek in Remec.

Slovenska Straža je v preteklem letu veliko storila za narodno-obrambne namene. Kjer je bila naša narodna stvar vsled nemškega, italijanskega in madžarskega navalov v nevarnosti, posegla je vmes. Izdala je vsega skupaj 54.091'53 K., od tega je dobila Koroška 23.589'64 K., Štajerska 16.517'08 K., Primorska 9.827'82 K., Kranjska 1.610'78, Ogrska 470'13, Beneska 438, v različne druge dežele 1.637'50 K. Največ je dobila torej Koroška, ki je narodno tudi najbolj ogrožena. Zelo hvalevredno je, da se je Slovenska Straža ozirala tudi na ogrske in beneške Slovence. Na Štajerskem ni Slovenska Straža pomagala v narodnem boju samo ob mejah, ampak je podpirala tudi slovenske manjšine v Gradcu, Donaviciu, Ljubnem, Kapfenbergu itd.

Če pogledamo stroke, pri katerih je ponujala Slovenska Straža svojo pomoč, vidimo, da je darovala znatne svote za izobraževalne namene, društvene domove, gledališke odre, knjižnice, časopise, šolstvo, dijaštvo, otroške vrtnice, Miklavževe večere in božičnice, proučevanje meje, delavstvo in izseljence. Zares obsežno in skrbno delo! Kakor mati na svoje otroke, je pazila Slovenska Straža na Slovence v narodno nevarnih krajih in vselej je rada pomagala, če so ji le sredstva dopuščala. Kdor je slišal to poročilo, si je moral priznati, da v Slovenski Straži zares narod sam sebe brani pred nazadovanjem. Zato bi ne smelo biti nobenega Slovenca, ki bi ne bil član tega prekoristnega društva, in ki bi z veseljem ne daroval po svoji zmognosti za to prekoristno narodno društvo.

Voditelj koroških Slovencev, dr. Breja, je hvalil Slovensko Stražo, da tako lepo skrbi za koroške Slovence in da jim nikjer ne odreče pomoči. Koroški Slovenci bijejo hudi boj za svoj obstanek, vlada in

nemška večina jih stiska in pritiska narodno, kjer le more, in v obrambi zoper svoje sovražnike je Korošcem največ pomagala Slovenska Straža. Dočim so se na posvetovanjih Ciril Metodove družbe kregali liberalci med seboj, kdo več vleče od družbe, ko so zahtevali novih kosil za svoje pristaše, morajo koroški Slovenci z zadovoljnostjo priznati, da je imela Slov. Straža svoj denar vedno na razpolago za narodno-obrambne namene na Koroškem. Ciril-Methodova družba je sedaj tudi odpovedala šolskim sestram v St. Rupertu pri Velikovecu in tako na nelep način kronala svoje delovanje na Koroškem.

Ko je še župnik Kalan opozarjal na narodne potrebe graških Slovencev in splošno povdarjal, koliko denarja se izmeče za opojne pijače med Slovenci, se je volil nov odbor Slovenske Straže. Zopet mu predseduje deželni in državni poslanec Jarc. Za Štajersko so v odboru: dr. Hohnjec, dr. Verstovšek, Pušenjak, Gomilšek, Dobršek in Thaler.

Slov. kršč. soc. Zveza.

Predsedoval je občenemu zboru predsednik S. K. S. Z., državni in deželni poslanec dr. Krek. Na kratko je razvil program za delovanje vseh Zvez po posameznih pokrajinah. V dveh ozirih se hvali vsak narod: narod, ki je izobražen, in narod, ki dela. Toda to dvoje mora biti združeno, kdor je izobražen, mora delati, in kdor dela, se mora izobraževati. Več koristi imamo od teh, ki delajo, kakor od onih, ki so sicer izobraženi, a leni, kakor gnoj. K delu in izobražbi se mi pridemo molitve. Izobraženstvo se imenuje inteligenca. Beseda inteligenca prihaja od intus legere, znotraj čitati, inteligent je torej oni, ki zna vsaki stvari priti do jedra. Kaj čita naša liberalna inteligenca na znotraj, kaj zna do jedra. Poglejmo liberalno časopisje. Liberalci znajo do jedra samo opravljati, zabavljati, zmerjati, hujskati, v tem je vsa njihova inteligenca. Nobene višje misli nimajo, nobenega smisla za delo, njihovo časopisje je spričevalo za njihovo duševno ubožstvo. Res, čitajo do jedra, ampak samo, kadar čitajo iz — litra. Mi moramo delati na samizobrazbi in na izobrazbi ljudstva. Treba nam je čitati v knjigah in v srcu ljudstva. Za bodoče predlagam, da se zopet izpopolnimo v izobraževalnem delu, in sicer:

1. Snujmo v izobraževalnih društvih gospodinj-ske odseke. Kako se naj to dela, o tem piše „Sloven-čeva“ priloga „Slovenska Gospodinja“. Tam izide tudi kmalu pravilnik za to vrsto odsekov.

2. Skrbimo za izobrazbo obrtnikov. Drugačna je pot pri obrtnikih na deželi in onih v mestih. Za obrtnike med kmeti moramo ustvariti obrtne odseke v izobraževalnih društvi. Posebnih društev za obrtnike med kmeti ne moremo ustvarjati, za to snujemo odseke.

3. Alkoholizem napreduje med ljudstvom in nam ga pokvarja. Alkohol je največji sovražnik izobrazbe. Dušo naredi leno in ji vzame vsak polet. Delo proti alkoholu je socialno delo. Združujmo one, ki so voljni se v tej ali drugi obliki boriti proti temu sovragu.

4. Naj se v sedanjem času pri društvi veliko predava o tem, da smo si s Hrvati bratje, da imamo enako usodo, enako zgodovino. Mi spadam s tem narodom pod eno streho, in če se bližajo časi, ko se bodo delale spremembe na zemljevidu, bodimo za ta čas pripravljeni. Cel narod do zadnjega člana mora vedeti, kje je v usodnem trenutku njegovo mesto.

V imenu Korošcev sta govorila predsednik koroške S. K. S. Z., dr. Ehrlich, in urednik „Mira“, Smodej. Želita več pomoči za zatiranje slovenske brate na Koroškem.

Za štajersko S. K. S. Z. poroča njen podpredsednik dr. Hohnjec. Podal je verno sliko delovanja naše štajerske Zveze, kakor jo je razvila na vseh poljih izobraževalnega dela na Slovenskem Štajerju. Za sklep je kratek zgodovinski spomin. Ko je mogočni perzijski kralj Cir pred bitko svoje vojske poučeval, kako se morajo ravnati, če hočejo zmagati, jim je dejal: „Vsak izmed nas naj ravna tako, kakor bi bilo vse le od njega odvisno, in naša zmaga bo gotova.“ Naše ljudstvo bije hudi boj v socialnem političnem in narodnem oziru. Zmaga našega naroda je gotova, če stori vsak od voditeljev Zveze in posameznih njenih društev do poslednjega društvenega člana v polni meri svojo dolžnost.

Želje graških Slovencev je izrazil dr. Ogrizek. Nato je zaključil predsednik občni zbor s pozivom: Vsi edino in složno na delo!

Slomškova veselica.

Popoldne ob 3. uri je bila dobro obiskana Slomškova veselica v dvorani Narodnega Doma. Videli smo med očiščeni gosti tudi deželnega odbornika Ročiča in deželnega poslanca Novaka. Vse se je vršilo v lepem redu. Godba Glasbenega društva, petje pevskega zbora od Sv. Jurija v Slov. goricah, katero je vodil č. g. Bosina, krasen slavnostni govor dr. Medveda, deklaracije, poklonitev mladine Slomšku, slika Slomškovega rojstva, vse je bilo tako mično in lepo, da so bili vsi gostje izredno zadovoljni. Pri prosti zabavi se je predsednik podružnice Slov. Straže, ki je priredila veselico, dr. Leskovar, zahvalil v prisrčnih besedah gospe prof. Matkovi, prof. Majcenovi, učitelju Stegnarju in šentjurskim pevci, ki so si iztekli posebne zasluge za krasno uspešo veselico.

„Slov. Gospodar“ bo prinašal o vojski na Balkanu točna in zanimiva poročila. Prijatelji širite ob tej priliki naš list, da bo vsak zaveden Slovenec dobro poučen o važnih dogodkih na našem jugu. »Slovenski Gospodar« stane za četrta leta samo eno krono.

Razne novice.

* Godovi prihodnjega tedna:

20. nedelja: 21. po Binkošti, posvečenje cerkev.
21. ponedeljek: Ursula, devica in mučenica.
22. torek: Marija Saloma.
23. sredo: Severin, škof.
24. četrtek: Rafael, nadangelj.
25. petek: Krizant in Krišpin.
26. sobota: Evarist, papež.

* **Osebna vest.** Dr. Jožef Komljanec, profesor na deželni gimnaziji v Ptuj, je pomaknjen v VIII. činovni razred.

Iz ljudskošolske službe. Stalni učitelj v Ljutomeru Franc Otter je imenovan za nadučitelja pri Sv. Andražu v S. — Učiteljska suplentinja pri Mar. Nedelji Jožefa Ostere je imenovana za stalno učiteljico istotam. — Provizorična učiteljica na Koblju Ana Očko je imenovana za stalno učiteljico istotam. — V začasni pokoj je stopil nadučitelj v Blagovni Jakob Stante. — V stalni pokoj je stopil okrajni pomožni učitelj v Celju Josip Leskovar.

* **Cesar in štajerski deželni zbor.** Pri delegacijskih obedih je cesar ogovoril tudi nemška štajerska poslanka Marekhla in Huberja, ter nasproti njima izrekel upanje, da bo štajerski deželni zbor vendarle zboroval. — Te besede cesarjeve, polne upa, da se stvari na Štajerskem zasujejo na boljše, naj bi si Nemci dobro zapomnili. Štajerski Nemci še vedno sklopijo na stališču, da imajo Slovenci dolžnost plačevati davke kakor nemški deželani, pravico pa nimajo nobenih. Ali ni nezaslišano, da od 20 do 21 milijonov deželnega denarja gre čez 20 milijonov v nemške kraje, a samo dobrega pol milijona pride na Slovenski Štajer. V deželnem zboru se nastavljajo sami Nemci, na bolnišnicah sami Nemci, meščanske šole se zidajo samo za Nemce, zato je pač pri vseh pošteno in pravično mislečih ljudeh upanje, da Nemci vendar enkrat uvidijo svoje krivično postopanje, priznajo Slovincem njih pravice ter tako omogočijo delovanje štajerskega deželnega zbora.

* **Marekhl žuga.** Nemški Celjani imajo poslanka, kakoršnega zaslužijo, namreč Marekhla, za katerega jih pač nihče v Avstriji ne zavidava. Mož je v politiki sila neroden in zato strelja kozla za kozlom. Ubogi Marekhl se je ustrašil, da se Hrvatje in Slovenci združujejo in da imajo vsi hrvaški in slovenski poslanci že dne 20. t. m. v Ljubljani skupno posvetovanje. Ker sam nič ne more, prosil je celjski poslanec vlado, naj vendar za božjo voljo pazi na Slovence in Hrvate. No, na nas lahko pazijo Marekhl, vlada, Nemci in sploh kdor hoče, naša politika je avstrijska in naši poslanci se ž njo ne skrivajo pred nikomur. Še bolj se je pa osmešil boječ Marekhl, ko se je nato naenkrat ojunatil ter zažugal, da se bodo Nemci zvezali z Madžari, če se Slovenci združujejo s Hrvati. Marekhlu se pač Madžari dopadejo, ker pošilja Čuvaja na Hrvate, in Marekhl bi se menda rad naučil od Madžarov, da bi se tudi za Slovence poslal kak Čuvaj. Pa ne bo šlo.

* **Zopet ena.** Štajerski liberalci nas imenujejo šufte, ker smo pokazali na nekatere liberalne zaupnike davčne oblasti za osebno-dohodninski davek, ki ne vršijo vestno svoje službe. Torej zopet nova psovka! Ni prva, pa tudi ne bo zadnja. Toda zaupniki davčnih oblasti vendar nismo, kakor liberalci!

* **Družba sv. Mohorja.** Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbine knjige za leto 1912. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Zgodbe sv. pisma, 18. zvezek (zadnji). 2. Koledar za leto 1913. 3. Balade in romane. 4. Podobe iz misijonskih dežel. 5. Slovenske večernice, 66. zvezek. 6. Zgodovina slovenskega naroda, 2. zvezek. Kdor je doplačal 60 vin. za broš., oziroma 1 K za vezan izvod, prejme kot 7. knjigo: Razne povesti. Kdor je doplačal 80 vin. za vezan izvod z rdečo obrezo, oziroma 1 K 30 vin. za vezan izvod z zlato obrezo, prejme kot 8. knjigo: Evangeljska zakladnica. Družba se bo potrudila, da prejmejo častiti udje knjige kar mogoče hitro. Red za let. razpošiljatev je sledeči: 1. Amerika, Afrika, Azija. 2. Krška škofija. 3. Razni kraji. 4. Lavantinska škofija. 5. Ljubljanska škofija. 6. Goriška nadškofija. 7. Tržaško-koprška škofija. Vsaki družbenik naj prejme svoje knjige v tisti župniji, v kateri se je vpisal. — Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Tržno poročilo. Radi vojske na Balkanu so se cene žitu zopet znatno povzdignile, in sicer: pšenica za 30, rž za 66, oves za 89 in koruza za 48 vin. pri 100 kg: pšenica stane 23 K 08 v., rž 20 K 74 v., oves 24 K 52 vin., koruza 16 K 38 vin. Višje cene utemeljujejo veletržci z žitom radi vojske na Balkanu.

* **Odseki „Orlov“ pozor!** Predsed tro Podzvezde Orlov opozarja odseke, da ti takoj izpolnijo vprašalne pole, katere so prejeli od Zveze „Orlov“ v Ljubljani in jih pošljejo nemudoma Zvezi.

* **Izkaz posredovalnice občeslovenskega obrtnega društva v Celju.** Iščo se: 4 učenci za krojaško, 5 za pekarsko, 5 za kovaško, 1 za kletarsko, 4 za mizarstvo in 1 za leparstvo obrt. Nadalje se išče za šmarčno na Paki kolarski mojster. Delavnico, ki je tik kovačnice, dobi brezplačno. Ker ni daleč od okrog nobenega k. larja, bi bil zaščitek dober. Več po e posredovalnici. Pri tej priliki prosimo vse m. jtre—obrtnike, ki iščejo učence potom nse, da nam v slučaju, da kakoga učenca prejmejo v uk, to tudi vselej takoj naznajo. Potrebno je to, da vemo, če je imelo naše posredovanje kaj uspeha, nadalje, da si prihranimo nepotrebno pisarjenje in nepotrebne izdatke in končno, kar je glavno, da ne priporočamo na novo se priglasečim učencem takih mojstrov, ki prvih sploh več ne rabijo.

Mariborski okraj.

m Maribor. Namestinja je dovolila mariborski mestni občini, da sme na levem toku Drave na zgornjem koncu Felberjevega otoka blizu Kamnice postati